

Kontaktperson: Lena Friberg, samhällsbyggnadsstrateg
Regional utveckling, lena.friberg@regionvasterbotten.se,
070-3163722

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Svar på Remiss av delbetänkande Jakt och fiske i renbetesland, SOU 2023:46

Region Västerbotten tackar för möjligheten att yttra oss över Renmarkskommitténs delbetänkande om jakt och fiske i renbetesland.

Region Västerbottens synpunkter i korthet

- Markanvändningskonflikterna behöver få en politisk lösning och inte som nu hanteras som en strikt juridisk fråga
- Staten bör även fortsättningsvis ha uppdraget att upplåta jakt- och fiske i på statens mark ovan odlingsgränsen
- Modeller som bygger på lokal förankring är intressanta och behöver belysas ytterligare
- Utredningen behöver mer tid och behöver ta ett helhetsgrepp kring uppdateringen av rennäringslagen där fler intressen än rennäringens kan vägas in.

Markanvändningskonflikterna behöver få en politisk lösning

Girjas-domen handlade om huruvida det är Girjas sameby eller staten som har störst rätt att upplåta småviltsjakten på statens mark ovan odlingsgränsen inom Girjas sameby. Domstolen kom med hjälp av ett antal nutida och historiska rättsakter som rör samiska rättigheter till slutsatsen att Girjas sameby har större rätt än staten att upplåta jakten. Mot bakgrund av Girjas-domen fick sedan Renmarkskommitténs uppdraget att bedöma rättsläget kring rätten att upplåta jakt och fiske även inom övriga samebyars områden.

Region Västerbotten är kritisk till den ordningen. Domstolen som dömde i Girjas-fallet behövde inte ta hänsyn till Tornedalingsars och andra medborgares rätt till jakt och fiske eftersom den aktuella tvisten enbart berörde förhållandet mellan staten och samebyn. Domstolen behövde inte heller ta hänsyn till konsekvenserna av domen med avseende på konfliktnivåer, attraktivitet, ekonomi och andra faktorer som påverkar människorna och utvecklingen på en plats. Region Västerbotten anser därför att den enskilda domen med sina specifika omständigheter och avgränsningar inte bör

ligga till grund för den framtida utformningen av lagstiftningen styr rätten till upplåtelse av jakt och fiske.

Staten bör även fortsättningsvis ha uppdraget att upplåta jakt- och fiske i på statens mark ovan odlingsgränsen.

Region Västerbotten ställer sig bakom kommitténs förslag om att, tills att en ny lagstiftning är på plats, låta länsstyrelserna fortsatt hantera upplåtelsen av jakt och fiske inom de berörda områdena.

Region Västerbotten är dock mycket tveksam till de skisser som kommittén tagit fram om en framtida lagstiftning och som återges i delbetänkandets bilaga 3, där kommittén skissar på ett regelverk där upplåtandet av jakt och fiske övergår till samebyarna generellt. Skälen till tveksamheten är flera.

Länsstyrelsen är en neutral part och kan säkerställa ett hållbart nyttjande av fiskstammar och vilt. Länsstyrelsen har personal med stort kunnande inom viltförvaltning och staten är väl lämpad att göra relevanta avvägningar mellan olika intressen och samtidigt säkerställa att rennäringen inte i onödan störs av jakt och fiske.

Region Västerbotten är också tveksam till att flytta ansvaret att förvalta en viktig naturresurs från länsstyrelsen, som är en aktör som står under demokratisk kontroll, till samebyarna som utgörs av affärsdrivande ekonomiska föreningar där endast renägare har inflytande och beslutsrätt. Av Sveriges runt 30 000 sameer är endast ca 4000 renägare och ett fåtal personer äger en stor del av renarna.

Region Västerbotten befarar de förslag som kommittén skissar på i bilaga 3 skulle leda till en ökad konfliktnivå ibland medborgarna i fjällkommunerna – mellan renägare, lokala jägare, besöksnäringföretagare, skogsägare med flera. Idag fungerar länsstyrelsen lite som en slags medlare, eller krockskydd, mellan olika intressen. Människor i mindre samhällen känner varandra. De träffas på byn, i mataffären, i bekantskapskretsen, i skolan etcetera. Utan länsstyrelsens funktion ökar risken för att det uppstår såriga konflikter mellan enskilda individer eller grupper av individer, vilket kan vara förödande både för dem som är del av konflikten som för ortens sammanhållning och utveckling.

Modeller som bygger på lokal förankring är intressanta och behöver belysas ytterligare

Kommittén föreslår att länsstyrelserna (så länge som de har upplåtelseätten) ska kunna överlåta upplåtandet av jakt- och fiskerättigheter på föreningar med stark lokal förankring där lokala jakt- och fiskeintressenter, samebyar och det lokala näringslivet tillsammans hittar system för upplåtelsen av jakt och fiske som upplevs rättvisa. Region Västerbotten ser positivt den här typen av lösningar. I Sorsele pågår sedan många år ett samarbete mellan lokala jägare och samebyar där även kommunen är med. Den här typen av lokalt ansvarstagande är en intressant väg framåt men modellerna behöver belysas ytterligare innan en lagstiftning kan komma på plats

Utredningen behöver mer tid och behöver ta ett helhetsgrepp kring uppdateringen av rennäringslagen

Region Västerbotten anser att hela utredningen av rennäringslagstiftningen måste beaktas för att få bästa möjliga förutsättningar att åstadkomma en långsiktigt hållbar lösning när det gäller rätt till upplåtelse av småvilt på statens mark ovanför odlingsgränsen. Utredningen om en ny renskötsellag behöver mer tid för att landa i färdiga förslag. Region Västerbotten anser också att regeringen bör överväga att ge kommittén nya direktiv som breddar kommitténs uppdrag och som möjliggör att fler intressen än rennäringens tas med i kommitténs överväganden och möjlighet att delta i kommitténs arbete.

Beslut i detta ärende har fattats av Region Västerbotten, regionala utvecklingsnämnden den 19 juni 2024 § 97. Lena Friborg, samhällsbyggnadsstrateg har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har även Nina Olofsdotter, nämndsekreterare/utredare deltagit.

Richard Carstedt (S)
Ordförande Regionala utvecklingsnämnden